

Una visió polièdrica

del Dr. Pere
Farreras i Valentí
(1916-1968)

Família Farreras i Valentí

“Les meves primeres paraules són d’agraïment per als meus progenitors i avantpassats”.

“Pertanyo a una antiga família de metges catalans en la qual sense solució de continuïtat la meva persona forma la cinquena generació de metges”.

Ignasi Valentí + Elvira Camp

Bonaventura

Santiago

Elvira Valentí

+ Pere Farreras Sampera

Josepeta

Francesc

Josep

Francesc Farreras Monrás

+ Anna Sampera (1es núpcies)
+ Carme Sampera (2es núpcies)

Elvira Farreras i Valentí

Pere Farreras i Valentí

+ Lolita Roca Doladé

Paco Farreras i Valentí

Anna

Pere

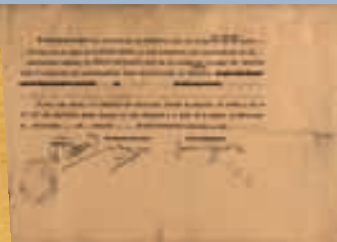
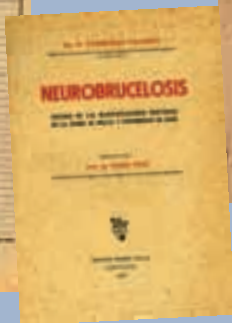
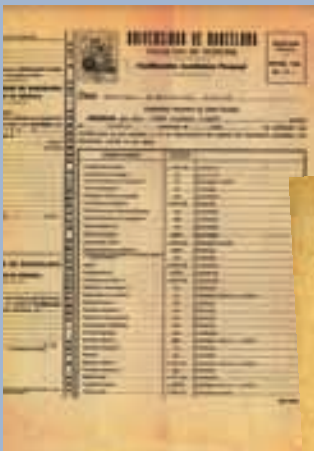
Carles

Santiago

Estudis Universitaris

“Vaig començar els estudis de medicina el 1934. Em vaig llicenciar el 1941 amb el premi extraordinari de llicenciatura. L'octubre de 1942 obtinguí el títol de Doctor amb la qualificació d'excel·lent, amb la tesi dirigida pel meu volgut mestre el Prof. Pedro Pons, un estudi clínic patològic sobre les localitzacions nervioses de la brucel·losi”.

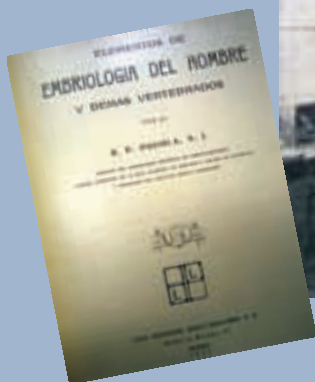
“Recordaré sempre el meu inoblidable primer mestre clínic, el Dr. Ferrer Solervicens, ...mai a les aules i sempre a la clínica. M'ensenyà a no ser mai negligent o descuidat en l'art d'explorar. La seva conducta fou per a mi un exemple sobre com sotmetre els romanticismes i procedir amb rigor en l'observació objectiva dels fets clínics recollits al peu del llit i dels fets anatòmics descoberts a la taula d'autòpsies, sense deixar-se portar mai per la fantasia”.

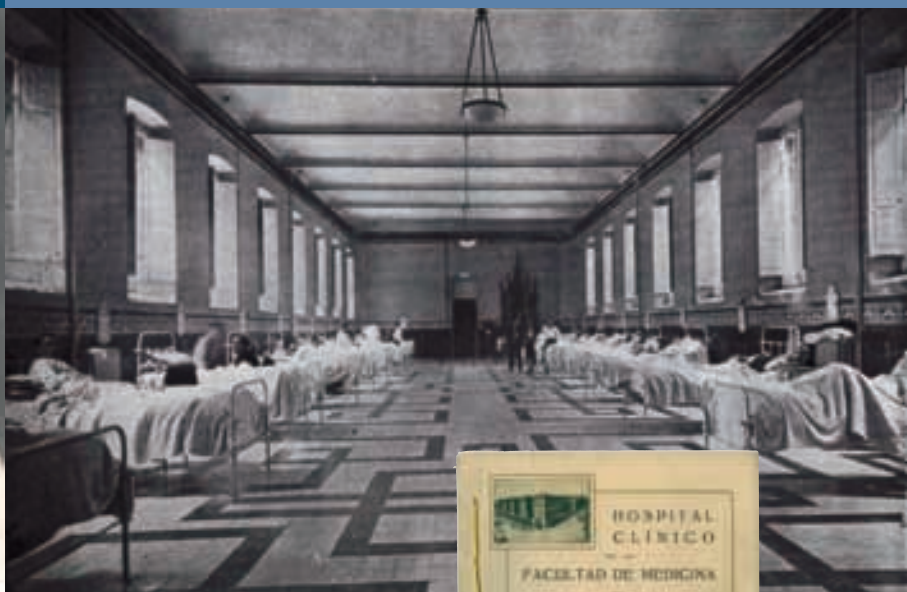
Estudiants a la sala de disseccions. Hi destaca al centre, darrere la taula, el jove Francesc Ferrer Solervicens. Barcelona, c. 1905.

“Vaig començar els estudis de medicina el 1934, tot fent un curs previ teòric i pràctic d'embriologia amb el Dr. Jaume Pujiula...”. Laboratori Biològic de Sarrià, 1927.

“El meu pare, Pere Farreras Sampera, ha estat metge militar, excel·lent bacteriòleg i acurat escriptor, dotat d'una cultura enciclopèdica. El seu constant exemple d'honradesa, patriotisme, fermesa de caràcter i vocació per a l'estudi ha estat per a tots els seus fills, d'un valor decisiu per a la nostra formació. Aconsellat per ell, vaig començar els estudis de medicina sense cap afany lucratiu, només amb el fervent desig de penetrar en l'atractiu camp de la biologia i la medicina, per tal d'arribar a ser útil a la societat tot ajudant els meus semblants”.

Clínica de Patologia Mèdica a l'Hospital Clínic. Barcelona, c. 1928.

“Dec la meva total formació mèdica i el meu camí professional al Prof. Agustí Pedro Pons. Hi vaig aprendre que el metge que examina i assisteix els seus malalts amb criteri diagnòstic investigador i humà alhora exerceix una missió tan científica com el fisiòleg. Mitjançant el seu magisteri em vaig adonar que la seva docència no era la freda repetició dels textos, sinó la clínica viscuda de primera mà, ¡sempre variada i nova!”.

Clausura del primer curs de postgraduats de la Clínica Mèdica A del Dr. A. Pedro Pons, Barcelona, 1928.

“Quant als meus altres mestres...: D. August Pi Sunyer em féu comprendre el dinamisme de la química biològica i D. Jesús Maria Bellido, la farmacologia. El Prof. Pere Nubiola em féu veure com davant el part, tot sent un procés fisiològic, calia gairebé sempre respectar la naturalesa i no intervenir de manera intempestiva...”.

Dr. Pere Nubiola Espinós

Dr. Jesús Maria Bellido Golferichs

Dr. August Pi Sunyer

La passió per l'esport, l'hoquei

“Barcelona, 12 de noviembre de 1933.
Debido al mal estado del terreno hubo varias
discusiones antes de empezar. Empezamos bien;
los Intrèpits sin portero se descuidaron y yo, en
una adelantada, me metí en el area, chuté flojo
y sin portero entró suavemente la pelota”
(Univesitary 1- Intrèpits 2).

Partit de la selecció espanyola, Jocs Olímpics,
Londres, 1948.

1948, un any esplèndid: “El seu equip del Reial Club de
Polo fou campió d’Espanya, i ell fou seleccionat per a l’equip
olímpic espanyol que participà en els J.O. de Londres.
En Pere vivia llavors el seu millor moment esportiu”.

“No sé com s’ho feia, però en Pere Farreras
tenia temps per a tot, i sempre amb aquell somriure...”.

Primer Equip de Polo l'any 1952.
En Pere Farreras és el primer començant per la dreta.

Equip del Real Club de Polo que va jugar el primer
Torneig de Reis l'any 1949.

Equip de veterans del Polo. A banda del Dr. Farreras,
segon per la dreta, hi són tres membres del Patronat-
Fundació de l'Escola d'Hematologia: Ernest Ventós i
Alberto Folch (segon i quart començant per l'esquerra),
així com Josep Noguer (el primer a la dreta entre els
jugadors ajupits).

Por ello creemos que Barcelona, y en
forma especial su club y su deporte, de-
ben ejemplarizar a nuestra juventud per-
petuando la figura y el ejemplo de Pe-
dro Farreras, que supo ser el primero en
su deporte y el primero en sus estudios.
He ahí el nombre para un trofeo des-
tinado a quien mejor sepa unir los triun-
fos deportivos con los éxitos académicos.

“Farreras era un esportista contumaç, pacient i d’una voluntat exemplar...,
un esprínter velocíssim i un extraordinari golejador... Era fort, ràpid,
intuïtiu, immediat, hàbil amb el stick a la mà, i a la vegada amb un gran
sentit col·lectiu”.

El Premi Farreras-Valentí de la
Federació Catalana d’Hoquei concedit
al final de cada curs acadèmic
distingeix l’estudiant exemplar com
a campió universitari des del 1971.

Assistència: El metge d'hospital

“He lluitat i lluitaré sempre contra l’abominable costum que cada dia s’esten més de confiar només al laboratori i a complexos mètodes auxiliars de la clínica, el diagnòstic de les malalties. Aquesta conducta comporta una despesa amb freqüència inútil en termes de temps i diners i, allò què és més reproable, la pèrdua de l’única oportunitat d’establir el contacte psíquic humà indispensable per a conèixer la persona malalta”.

Membres de l'equip mèdic de la Clínica Mèdica A el 1954.

A l'Hospital Clínic, a la Clínica Mèdica del Dr. A. Pedro Pons “em vaig encarregar de la labor necròptica de l’abundant material de la clínica, des de 1939 a 1942; vaig tenir ocasió d’adquirir una experiència anatomopatològica que m’ensenyà a contrastar l’experiència viscuda a la clínica amb allò trobat en la mort.

Això em permeté veure que la patologia no era només organolesional, sinó quelcom més complex”.

Comiat de solter del Dr. C. Rozman, a la seva esquerra els amics i companys de la Clínica Mèdica A: Pere Farreras, Viola Sauret, Blajot Pena, Rotés Querol, Capdevila Armengol, Nadal Sauquet, Torras Rosselló, Magriñá Ferrer, Bacardí Noguera, Pedro Solé i Dalmau Ciria.

Això em permeté redactar més de 6.000 històries clíniques, col·laborar més directament amb ell, rebre més ensenyaments i advertir els matisos psicològics de la clientela no hospitalària...”.

Els partits de futbol de la Clínica Mèdica a l'estadi de Sarrià. Barcelona, 1954.

Intervenció del Dr. Pere Farreras a la sessió presidida pel Dr. A. Pedro Pons, en el marc del Primer Congrés de la Societat Espanyola de Medicina Interna. Madrid, 1953.

Docència: El professor universitari

“Si alguna cosa he aconseguit en matèria educativa ha estat mitjançant el diàleg senzill, al peu del llit del malalt i al costat del microscopi al laboratori. He fugit sempre de tota oratòria buida. He preferit mil vegades un esquema que mitja hora de paraules, una demostració que cent arguments teòrics. Crec que allò més educatiu és la conducta i l'exemple”.

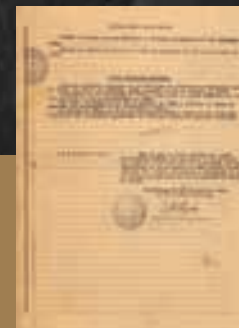
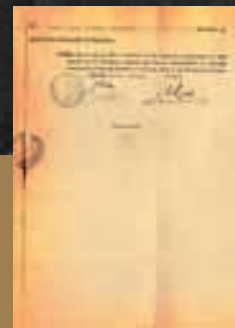
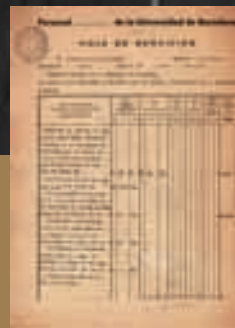

Alguns dels membres de la Clínica Mèdica A al terrat de l'Hospital Clínic després de la celebració del primer curs d'Anatomia Patològica. Barcelona, c. 1954.

“Vaig començar com a ajudant de classes pràctiques el 1942; a la Clínica Mèdica del Prof. Pedro Pons vaig desenvolupar les tasques semiològiques pròpies del curs, tot ensenyant les clàssiques inspecció, palpació, percussió i auscultació.

L'octubre de 1943 vaig ser nomenat Professor Auxiliar Temporal de Patologia i Clínica Mèdiques. El setembre de 1947 vaig guanyar per oposició la plaça de Professor Adjunt de Patologia Mèdica (fins al 1958)... He estat encarregat de les pràctiques... i també d'un nombre creixent de lliçons teòriques sobre Patologia Mèdica..., tot explicant el programa complet dels tres cursos de Patologia Mèdica...

...he aprofitat totes les ocasions que he tingut per inculcar als alumnes la imprescindible necessitat, per la seva enorme utilitat pràctica en medicina interna, de recollir les millors anamnesis possibles i només després procedir a l'examen dels malalts, sempre amb la màxima cura i mirant d'utilitzar els mètodes més senzills”.

Sopar de cloenda del sisè curs de l'Escola d'Hematologia. Barcelona, 1966.

Recerca: La investigació clínica

1. Malalties infeccioses:

- 1.1. Descobriment dels primers casos de leptospirosi porcina, a Barcelona, tot contribuint a l'etiologia de les meningitis limfocitàries.
- 1.2. Descobriment del primer cas espanyol de leptospirosi grippotifosa.
- 1.3. Realització de l'estudi clínic, 1943-1956, de la brucel·losi humana.
- 1.4. Demostració del valor diagnòstic de l'administració intravenosa de suspensió de vacuna antibrucel·lar amb menys de 25 milions de gèrmens per cc. (1943) (col. Foz).
- 1.5. Contribució al diagnòstic etiològic de diverses neuropaties en relació amb infeccions generals.

2. Osteopatologia:

- 2.1. Estudi des de 1949 de les relacions patològiques entre les malalties de la sang i les seves repercussions damunt l'esquelet o osteopaties hemàtiques.
- 2.2. Primer cas espanyol d'osteoesclerosi diafisària múltiple Camurati-Engelmann.
- 2.3. Descripció d'una nova forma d'osteoesclerosi: espongioesclerosi endostal neumopàtica en oposició a la periostal tòxica de Pierre Marie (1954)

3. Hematologia:

- 3.1. Creació el 1954 de la primera Escola Universitària d'Hematologia a la FM de la UB amb formació de més de 100 especialistes distribuïts actualment per Espanya i Amèrica del Sud.
- 3.2. Contribució a l'estudi de les anèmies sidero-acrèstiques idiopàtiques, com a síndrome preneoplàsica.
- 3.3. Estudi especial de les síndromes hematològiques paraneoplàstiques, presentat al VIII Congrés de la Societat Internacional de Medicina Interna, Buenos Aires, 1964.
- 3.4. Direcció de 12 tesis doctorals sobre temes hematològics i qualificació de deixebles becats a Boston, Paris, Zuric i Friburg.

Trobada de dos reputats metges internistes: Dr. Carlos Jiménez Díaz, de l'escola de Madrid, i Dr. Pere Farreras, de l'escola de Barcelona, al Primer Congrés de la Societat Espanyola de Medicina Interna. Madrid, 1953.

Façana principal de la Facultat de Medicina, seu del Congrés Europeu de Reumatologia. Barcelona, 1951.

MEDICINA CLÍNICA

ORGANO DE LA FACULTAD DE MEDICINA, HOSPITALES Y SOCIEDADES MÉDICAS DE BARCELONA

Revistes Mèdiques

“Tot cedint a una relativa inclinació natural, he escrit i publicat probablement en excés. No m’ha mogut a això la vanitat ni la picardia de voler impressionar...Tampoc tenen raó els que sovint m’han dit que és per la “sort” que he tingut de posseir facilitat per escriure. No puc negar que escriure és una feina que no em desagrada, però he de confessar que ha estat sempre per a mi una tasca feixuga, i els meus originals, amb les ratllades, correccions i esmenes de tota classe en són prova dels agobis que he passat per tal d’aconseguir ser el més clar i senzill possible. Aquest fet és causa, potser, dels meus modest èxits; de fet, va ser amb la lectura d’una breu història clínica dedicada a un tuberculós pulmonar, que vaig redactar durant el meu internat, que aconseguí cridar l’atenció del meu mestre”.

DIRECTOR CIENTÍFIC
DES DE 1947

Progresos de
Terapéutica Clínica

MEMBRE DEL COMITÈ
EDITOR DES DE 1948

Acta Haematologica

COL·LABORADOR
EN LA REDACCIÓ;
MEMBRE DEL CONSELL
EDITORIAL DES DE 1950

Revista española de reumatismo
y enfermedades osteoarticulares

MEMBRE DE LA DIRECCIÓ
QUE IMPULSÀ LA 3a ÈPOCA
D'AQUESTA REVISTA
DES DE 1955

Anales de medicina. Medicina

CAP DE REDACCIÓ DE 1943 A 1959 I MEMBRE DEL CONSELL EDITORIAL DES DE 1959

Medicina Clínica: órgano de las facultades de medicina, hospitales y sociedades médicas de Barcelona

“Considero que és mèrit no menyspreable haver estat actuant com a Secretari de Redacció des de la fundació en el lloc de Redactor en Cap fins a 1959 i des d’aleshores com a Conseller Editorial de la prestigiosa revista “Medicina Clínica”, òrgan de la Facultat, Hospitals i Societats Mèdiques de Barcelona, publicació fundada i dirigida pel mestre Prof. A. Pedro Pons el 1943. Només qui sàpiga per experiència les dificultats quotidianes amb què s’ha de lluitar a les imprentes espanyoles per tal que les revistes apareguin cada mes pot fer-se càrrec d’aquesta tasca. El bon èxit de què gaudeix aquesta revista és la millor recompensa per l’esforç esmerçat”.

DIRECTOR CIENTÍFIC
DES DE 1954

Progresos de patología y
clínica

DIRECTOR CIENTÍFIC
DES DE 1963

Diálogos clínicos

MEMBRE DEL CONSELL
EDITORIAL DE L'EDICIÓ
ESPANYOLA DES DE 1962

Münchener medizinische
Wochenschrift

MEMBRE DEL CONSELL
EDITORIAL DES DE 1962

Sangre: revista de biología y
patología sanguíneas

CONSULTOR
DES DE 1967

Medicamenta

Alguns dels membres de l'escola d'internistes de Barcelona assistents al Segon Congrés de la Societat Espanyola de Medicina Interna, Madrid, 1954.

Manual de Medicina Interna

“Aquest “petit gran llibre”, com el qualificava el Dr. Ferrer Solervicens mereix ser mantingut en el seu estil inicial de compendi didàctic, concís i precís, actualitzant-lo tantes vegades com sigui necessari”.

Pere Farreras Valentí, defensa mecanoscrita del seu currículum.

“El presente manual tiene por objeto introducir y acompañar a los alumnos de medicina y a los médicos jóvenes en el vastísimo campo de la medicina interna, y servirles de guía y consejero al estudiar las lecciones y en los cursos prácticos junto a la cama de los enfermos”.

Alexander von Domarus, *Grundriss der inneren Medizin*, Berlin, 1923.

Dr. Pere Farreras Sampera vestit com a metge militar.

Manual Práctico de Medicina Interna

Edició: 1a.
Autors: Alexander von Domarus
Pere Farreras Sampera
Manuel Marín
Editor: Any: 1929
Toms: 1
Pàgines: 730
Figures: 68

Manual Práctico de Medicina Interna

Edició: 2a.
Autors: Alexander von Domarus
Pere Farreras Sampera
Manuel Marín
Editor: Any: 1937
Toms: 1
Pàgines: 823
Figures: 68

Manual Práctico de Medicina Interna

Compendio de Patología y Clínica Médicas

Edició: 3a.
Autors: v. Domarus (†1945)
Pere Farreras Sampera
Hans F. von Kress
Pere Farreras Valentí
Manuel Marín
Editor: Any: 1949
Toms: 1
Pàgines: 807
Figures: 82

Manual Práctico de Medicina Interna

Compendio de Patología y Clínica Médicas

Edició: 4a.
Autors: v. Domarus (†1945)
Pere Farreras Sampera
Hans F. von Kress
Pere Farreras Valentí
Egidio S. Mazzei
Manuel Marín
Editor: Any: 1953
Toms: 1
Pàgines: 968
Figures: 83

Medicina Interna

Compendio Práctico de Patología Médica

Edició: 5a.
Autors: v. Domarus (†1945)
P. Farreras Sampera (†1955)
Pere Farreras Valentí
Egidio S. Mazzei
Manuel Marín
Editor: Any: 1956
Toms: 1
Pàgines: 1.245
Figures: 217

Dr. Ciril Rozman i Dr. Pere Farreras celebrant l'obtenció de la Càtedra de Patologia i Clínica Mèdiques a Salamanca, 1967.

“En este libro —claro, breve y substancioso (tres veces bueno por lo tanto)-, von Domarus ha condensado de tal modo la medicina interna que no he vacilado en traducir su título alemán de *Grundriss* por el de *Manual práctico*. Es en efecto práctico por ser sumamente manejable, hallarse atestado de datos utilísimos e informar del modo más rápido y exacto acerca del estado actual de la patología y terapéutica de las enfermedades internas...”

Pere Farreras Sampera, pròleg de l'edició de 1929.

“Esta edición, vertida de la décima que acaba de aparecer en Alemania, contiene más de mil trescientas modificaciones y conceptos nuevos que la primera castellana, la mayoría de gran importancia y novedad. A ellos he añadido los que figuran entre claves ([])...”

Pere Farreras Sampera, pròleg de l'edició de 1937.

“Estamos persuadidos que cada día les será más difícil a los editores hallar el hombre capaz de sintetizar con su pluma ... lo primordial que hoy consideramos decisivo conocer en el campo de la llamada Medicina Interna. [...] Los principales añadidos que he introducido hacen sobre todo referencia a los avances diagnóstico-terapéuticos obtenidos en el último decenio y algunos datos de observación propia.

La revisión ha sido, pues, radical, siendo muy pocos los párrafos que se han dejado sin modificar”.

Pere Farreras Valentí, pròleg de l'edició de 1949.

“...de no haber sido ampliada [la nova edició] hubiera carecido especialmente de importantes progresos aportados por los estudiosos de los países anglosajones”.

Pere Farreras Valentí, pròleg de l'edició de 1953.

Medicina Interna

Compendio Práctico de Patología Médica

Edició: 6a.
Autors: Pere Farreras Valentí
Egidio S. Mazzei
Editor: Any: 1959
Toms: 1
Pàgines: 1.848
Figures: 445

Medicina Interna

Compendio Práctico de Patología Médica y Terapéutica Clínica

Edició: 7a.
Autors: Pere Farreras Valentí
+ equip de 4 autors
Manuel Marín
Editor: Any: 1967
Toms: 2
Pàgines: 2.353
Figures: 855

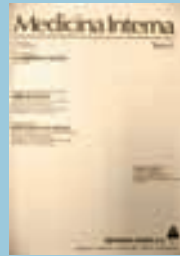
Medicina Interna

Edició: 8a.
Autors: Pere Farreras Valentí (†1968)
Ciril Rozman
+ equip de 15 autors
Manuel Marín
Editor: Any: 1972
Toms: 2
Pàgines: 2.255
Figures: 1.108

Medicina Interna

Edició: 9a.
Autors: Ciril Rozman
+ equip de 19 autors
Manuel Marín
Editor: Any: 1978
Toms: 2
Pàgines: 2.231
Figures: 1.054

Medicina Interna

Edició: 10a.
Autors: Ciril Rozman
+ equip de 54 autors
Manuel Marín
Editor: Any: 1982
Toms: 2
Pàgines: 2.442
Figures: 1.174

Medicina Interna

Edició: 11a.
Autors: Ciril Rozman
+ equip de 83 autors
Doyma
Editor: Any: 1988
Toms: 2
Pàgines: 3.715
Figures: 1.148

Medicina Interna

Edició: 12a.
Autors: Ciril Rozman
+ equip de 225 autors
Doyma
Editor: Any: 1992
Toms: 2
Pàgines: 2.731
Figures: 982

Medicina Interna

Edició: 13a.
Autors: Ciril Rozman
+ equip de 359 autors
Mosby
Doyma
Editor: Any: 1995
Toms: 2
Pàgines: 2.776
Figures: 1.213

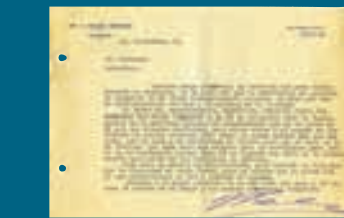
Medicina Interna

Edició: 14a.
Autors: Ciril Rozman
+ equip de 599 autors
Harcourt
Doyma
Editor: Any: 2000
Toms: 2
Pàgines: 3.185
Figures: >1.000

Medicina Interna

Edició: 15a.
Autors: Ciril Rozman
+ equip de 614 autors
Elsevier
Doyma
Editor: Any: 2004
Toms: 2
Pàgines: 2.789
Figures: >1.000

“En esta época de la enorme dispersión bibliográfica, sigue siendo más necesaria que nunca la publicación de textos que, como el presente, sirvan de manual y síntesis, rápidamente orientadora en el dilatado campo de la medicina interna...”

Pere Farreras Valentí, pròleg de l'edició de 1956.

“La experiencia nos viene demostrando que cada 4 años es necesario escribir por entero de nuevo casi todo el contenido de la patología médica”.

Pere Farreras Valentí, pròleg de l'edició de 1959.

“La cuestión del por qué aproximadamente el 80 por ciento del contenido de este libro aún ha sido redactado por un solo autor —el que subscribe- obedece a la particular circunstancia de que durante las tres últimas ediciones, y a lo largo de 25 años, nos ha sido posible ir incorporando al libro —coetáneamente que nos perfeccionábamos como internistas- cuanto de nuevo ha ido surgiendo y eliminar, por otra parte, lo antiguo ya superado. [...] Estamos persuadidos de que en lo porvenir esto no será ya mantenible. Hoy se saben ya demasiados datos, hechos y matices clínicos para que quepan en orden y sin confusiones

Pere Farreras Valentí, pròleg de l'edició de 1967.

“Si yo faltase algún día, tú tienes que seguir ocupándote de este libro”.

Pere Farreras Valentí a Ciril Rozman.

Ciril Rozman, pròleg de l'edició de 1972.

ESTADO NORMAL

Fig. 352. A. El control inmunológico normal reconoce los constituyentes antígenos del organismo y no permite la liberación de mas anticuerpos que los dirigidos contra antígenos extraños o ajenos que identifica como no propios.

ESTADOS PATOLÓGICOS

Fig. 352. B. Fallo del control inmunológico que deja de ser capaz de bloquear la fabricación de anticuerpos frente a los antígenos del propio organismo.

Fig. 352. C. Un antígeno extraño es idéntico o próximo a uno de los antígenos del organismo. El anticuerpo dirigido contra el antígeno extraño ataca igualmente al antígeno del organismo que confunde con el extranjero.

Fig. 352. D. El control inmunológico no reconoce a su propio organismo cuyos antígenos han sido alterados por una agresión anterior.

Fig. 352. E. El antígeno excluido y normalmente ignorado por los tejidos inmunocompetentes pasa a ser considerado como un antígeno extraño si accidentalmente es privado de su <<exclusión>>. PAUPE.

Il·lustracions procedents de la setena edició del llibre *Medicina Interna*. Barcelona, 1967.

L'Escola d'Hematologia

Conferència extraordinària sobre macroglobulinèmies del Dr. Carlos Jiménez Díaz al segon curs de l'Escola d'Hematologia. Hospital Clínic de Barcelona, 1962.

“Per continuar la meva formació he estat pensionat dos cops a l'estranger. El 1943 per la Institució Alexander von Humboldt de Berlín per estudiar Hematologia a la Clínica Mèdica de Jena amb el Prof. Heilmeyer (la guerra però m'impedí el trasllat a Alemanya) i el 1946 per Sandoz de Basilea per a estudiar Hematologia a Zuric amb el Prof. Rohr i Anatomia Patològica Òssia a St. Gallen amb el Prof. Uehlinger”.

“Quan el 1946 sortí d'Espanya per aprendre Hematologia, m'impulsava el desig de conèixer algú que em guiés amb autoritat i competència en el camí de la morfologia normal i patologia dels mielogrames, dels esplenogrames i adenogrames, m'ensenyés a interpretar-los sense inventar, imaginar o improvisar”.

“A Zuric vaig aprendre a la Clínica Mèdica del Prof. Wilhelm Löffler el funcionament de les clíniques universitàries centroeuropees amb els seus instituts annexos... Vaig aconseguir l'amistat i confiança dels Professors Karl Rohr, Ferdinand Wuhmann, Erwin Uehlinger i Sven Moeschlin, tot aprenent amb ells ensenyaments en hematologia, proteïnes del plasma i anatomia patològica òssia... He anat dues vegades, el 1946 i el 1953, a la Clínica Mèdica Universitària de Freiburg, on he mantingut el contacte i m'he adonat dels progressos aconseguits...

Gràcies a ells vaig tornar segur al meu país i vaig poder introduir i practicar a la Clínica del Prof. Agustí Pedro Pons, amb certa garantia, l'exploració citològica biòptica dels òrgans hematopoètics, tan indispensable per al diagnòstic correcte de les hemopaties.

Sopar de clausura del primer curs de l'Escola d'Hematologia. Al front, asseguts, d'esquerra a dreta: Dr. Sánchez Lucas, Dra. Woessner, Dr. Vives Mañé, Dr. Farreras Valentí, Dr. Oppenheimer i Dr. Císcar Rius. Els primers a l'esquerra, drets, Dr. Sans Sabrafen i Dr. Rozman. Barcelona, 1961.

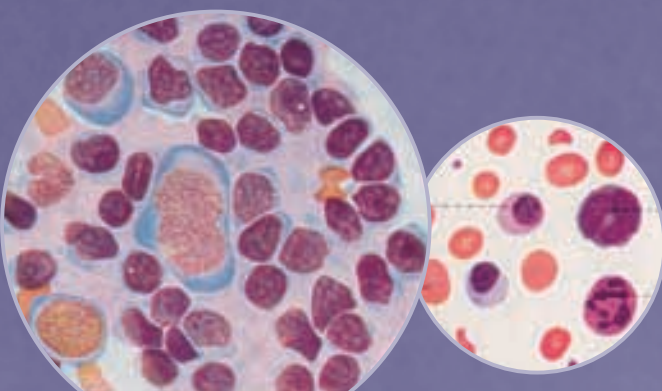

Fig. 76.-Linfadenograma normal, segon HEILMEYER y BIGEMANN. En el centre, una cèl·lula reticular linfoblàstica. Arriba y a la dreta del floc, un linfoblaste, a la mitja altura, però a la dreta, una cèl·lula linfàtica plasmàtica.

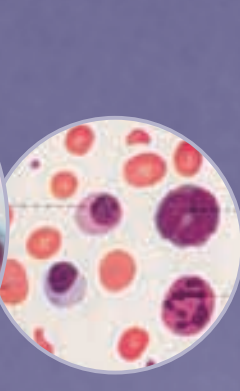

Fig. 112.-Anèmia perniciosa. Sangre perifèrica. Hematies grans plenes de hemoglobina y perfil oval (megalocitos), 1) con progenitor de los mismos (megaloblasto ortocormático), 2) leucocito de núcleo hipersegmentado o plaquetario (3) y monocito (4). (Preparación de ROHR.)

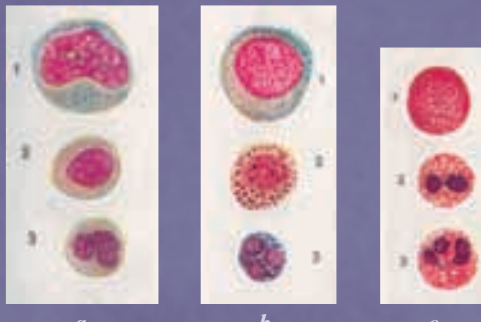

Fig. 184.-Series celulares de la leucocitosis granulocitaria. Estado de maduración progresiva promielocitaria (1), mielocitaria (2) y leucocitaria adulta (3) en las tres series neutrófila (a), basófila (b), y eosinófila (c). (Lámina compuesta en parte con figuras de ALDER.)

Fig. 291.-Cèl·lula gegant de Sternberg (1) del linfogramuloma maligno, obtenida per punxó ganglionar. Compàrese su tamaño superior a 50 micras con el diámetro de 7 micras de los hematies. A su derecha (2) un leucocito eosinófilo.

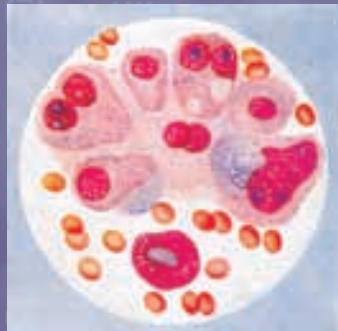

Fig. 292.-Linfogramuloma de Hodgkin. Adenograma obtenido por punxó ganglionar. Cèl·lula geganta de Sternberg. Las superiores, bimaculadas; la de la derecha, plurilobulada con tres nucleolos violeta y degeneración basófila de una pared del protoplasma. A la izquierda, cèl·lula reticular preterterbenquina, y abajo, núcleo desmenu con nucleolo violeta gigante.

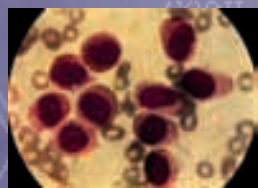

Fig. 239.-Leucemia reticular crònica de tipo monocitico-mieloblastico. Sangre perifèrica; cèl·lulas inmaduras con escasa granulaci3n, algùn nucleolo, cromatina densa. Abundante protoplasma y escasa fragilidad celular.

Fig. 247.-Leucemia aguda de cèl·lulas indiferenciadas. Tres paraleucopastos de núcleo suavemente deprimido en su perfil y protoplasma ligeramente basófilo sin grànulos.

El microscopi òptic, base de l'hematologia. Tot treballant-hi: Dr. J. Sans Sabrafen, Dr. C. Rozman i Dra. S. Woessner a l'Escola d'Hematologia del Dr. Pere Farreras.

“A més... he intentat transmetre el meu escàs coneixement hematològic especialitzat a alguns deixebles formats al Laboratori i Dispensari d'Hematologia de la Clínica del Prof. Pedro Pons, avui excel·lents especialistes. Em limitaré a esmentar als doctors Llebaria; Viñas (avui a Amèrica amb el Prof. Danesheck); Garriga; y Rozman.

...he suggerit diverses tesis doctorals, especialment relacionades amb l'hematologia: Dra. Matarrodona “Determinación de la sideremia”; Dr. Llebaria “El esplenograma en la clínica interna”; Dr. Puigdollers “La biopsia ósea en la clínica general”...

El juny de 1949 i a proposta del Secretari General de la Societat Internacional Europea d'Hematologia vaig ser nomenat delegat a Espanya i representant d'aquesta societat a Espanya. Amb aquest càrrec he assistit als congressos d'aquesta societat a Montreux el 1949 i a Roma el 1951. El 20 de setembre de 1950 el prof. Lionel Whitby va estendre aquest nomenament i em designà Councillor of the International Society of Hematology i representant de la mateixa a Espanya”.

Il·lustracions procedents de diferents edicions del volum dedicat a les malalties de la sang escrit pel Dr. Pere Farreras per al Tractat dirigit pel Dr. Agustí Pedro Pons.

Deixebles de l'escola hematològica del Dr. Pere Farreras: Dr. R. Castillo, Dr. J. Sans, Dra. S. Woessner i Dr. C. Rozman, Barcelona, Reial Acadèmia de Medicina, 2001.

Fig. 217.-Leucèmia mielòide crònica. Sección y aspecto macroscópico de la médula ósea del tercio superior del fémur, con apariencia típica.

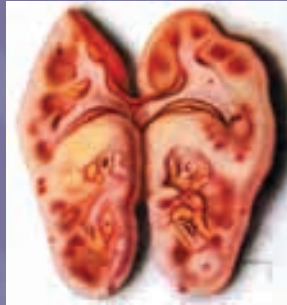

Fig. 220.-Leucèmia mielòide crònica. Aspecto nefrótico de ambos riñones. Color blanquezo de la corteza por intensa infiltración leucocitaria de las regiones perilomculares e interlobulares, con escasas o nulas lesiones de los piramides medulares; manchas hemorrágicas.

Fig. 301.-Linfogranuloma de Hodgkin. Mazaote ganglionar extramembrario que englobaba la vena cava inferior. En la parte superior derecha, ganglio con necrosis.

Fig. 304.-Linfogranuloma de Hodgkin. Bazo porfiado, sección longitudinal. Las zonas blancocomarilantes incrustadas en la pulpa roja corresponden a lesiones escleróticas y otras seguran experimentadas por los nodulos metastásicos granulomatosos.

Fig. 94.-De modo esquemático se indican los rasgos fundamentales de los cinco tipos principales de anemias.

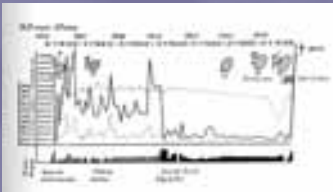

Fig. 223.-Evolución de una leucemia mielòide crònica sometida durante siete años a la arsenoterapia. La línea de puntos superior representa la hemoglobina por ciento; la línea de puntos inferior la cifra de leucocitos inactivos; la continua media, la cifra total de leucocitos. La arsenoterapia que resultó más eficaz fue el tipo de Fowler. La leucocitosis fue bien soportada durante seis años. Al final surgió un breve agudo paramieloblastico.